

שומר על גבי שומר⁽¹⁸⁾.

ג. "אשר יזרע".

חד — לשומר דזרעים, שהשומר נזרע באדמה.

חד — לשומר דאילנות, שאף שאינו נזרע באדמה מכל מקום הוא דומה יותר לשומר דזרעים, ואף הוא מצטרף.

ואידך — לשומר בשר וביצים ודגים, שאף שאינו דומה כלל לשומר דזרעים, מכל מקום הוא מצטרף, לפי שכל דבר המועיל לשמירת האוכל מצטרף עמו לשיעור כביצה.

לגבי טומאת אוכלים נתחדש בתורה, שאין האוכל ראוי לקבל טומאה עד שהוא יורטב באחד משבעת המשקים, שבזה הוא "הוכשר" [הוכן] לקבל טומאה. ואין צריך שכל המאכל יתרטב במים, אלא שאם מקצת ממנו הורטב, הרי כל האוכל נעשה מוכשר לקבל טומאה.⁽²⁰⁾ ומעתה דנה הגמרא מה הדין כאשר רק יד האוכל הורטבה במים, האם זה מועיל להכשיר את כל המאכל לקבל טומאה, או לא.

אמר רב חייא בר אשי אמר רב: יש תורת יד לענין טומאה, וכדאמרן, שהיד מכניסה ומוציאה את הטומאה. ואין תורת יד לענין

וחזינן מהא דהפיטמא של הרימון מצטרפת שיש דין שומר בפירות האילן, ואמאי? קרי כאן "על כל זרע זרוע". הרי התרבה לצירוף רק דבר שנזרע באדמה עם הפרי, וליכא מציאות זו בפטמת רמון.

שהרי כאשר זורעים רמון, נוטעים באדמה יחור [ענף] מהעץ, ולא נוטעים את הרימון עצמו⁽¹⁹⁾, ואם כן מדוע הפטמה מצטרפת לשיעור כביצה, הרי לא זורעים אותה באדמה?!?

ותו מתקיף לה: הא דתנן במתניתין, העור והרוטב והקיפה וכו' מצטרף לטמא טומאת אוכלין? מנלן שיש דין שומר בכל האוכלין? והרי מזרעים אי אפשר ללמוד, כיון שזורעים את הקליפה, שהוא ה"שומר", ביחד עם החטה, ומציאות זו אינה קיימת בבהמות!?

ומתרגינן: אלא, תלתא קראי כתיבי ביחס לשומר:

א. "על כל זרע".

ב. "זרוע".

18. דין זה יתבאר להלן [ק"ט ב].

19. רש"י הוסיף, שגם אם נוטעים את הרימון עצמו, הרי הפיטמה כבר נושרת, שהיא מתייבשת כאשר הרימון תלוש. והר"ן כתב, שהדרך להסיר את הפיטמה קודם שנוטעים באדמה, ולא נוטעים את הפיטמה עם הרימון.

20. בביאור הגר"א [או"ח קנח ס"ד] הוכיח כן

מסוגייתנו, שאם נאמר שאין הפרי מוכשר לקבל טומאה עד שיורטב כולו במים, מה הנידון האם יש יד להכשר או לא, הרי היד לא עדיפה ממקצת מהפרי שאינו מועיל להכשיר את שאר הפרי?! אלא מוכח שגם אם הורטב רק מקצת מהפרי, כולו נעשה ראוי לקבל טומאה. אך הערוך לנר [כריתות טו ב ד"ה בשעת] והתפארת יעקב הסתפקו בדין זה, והערוך לנר הוכיח מלשונו של הרמב"ם בתחילת הל' טומאת